

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. július 24

Vasárnap.

XXIII. évfolyam. 59 szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes nyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyiltterek díja előre fizetendő.

A kormány és pártja feladata.

Csak valamelyest jobb nemzeti érzésű, csak kissé elfogulatlanabb ítéllettel bíró egyetlen emberrel sem lehet elhitetni, hogy éppen a civilista az igazi alkalom arra, hogy a nemzeti ideálok becsülése a magyar népben fentartassék és emeltessek. Van elég más alkalom, melynél ez irányban tárgyilagossággal és hathatósabban lehet eljárni a nélkül, hogy az előkelőbb érzelmet csak legkevésbé is sérteni kellene. A képviselőházban folyó eseményektől tehát el kell fordulnunk és, főleg miután helytálló és józan érveket nem lehet felhozni, nem tágíthatunk attól a következtetéstől, hogy itt csak időecsérlésről és párthecekről van szó. Igen, ideálokkal minden, minden népnek kell bírnia, hogy öntudattal tekinthessen a jövőbe és ezek az ideálok bármilyen hatalmasak és messze-értők lehetnek; sőt az a nép, melynek ilyen eszményei nincsenek és kiesínyes reményálmokkal foglalkozik, az elgyöngülés és elbátortalanodás bizonyítványát állítja ki magáról. De egészen más valami az, ha elérkezett az időpont, az eszmények megvalósításához közelebb jönni; itt nem a fantasztikus alkotás, nem a chauvinista túlaradás dönt, itt csak az államférfiú ítélet mérvado, mely megóv attól, hogy idő előtti kezdés örökre veszélyeztessék és szétrombolja ez ideálokat. Nem is lesz senki a képviselőházban és az egész országban, aki ha magyarnak érzi magát,

nem vallja mindama eszményeket, melyeket szabadalmazott patriotáink folyton kiabálnak. A pártok közt a különbséget leginkább abban kell keresni, hogy az egyik már most előre akar rohanni, míg a másik szintén a hazafias célok követésével előbb minden irányban erősíteni akarja a nemzetet a döntő pillanatra. És ezért kell Bánffy fellépését a legélesebben elítélni. Az öt év óta, mióta nem ő intézi az ország sorsát, az állapotok kevésbé változtak és bizony nem oly módon, hogy most már messzemenő nemzeti tervek megvalósításához lehetne fogni. Sőt ha változás történt, úgy a hosszú obstrukció folytán az csak káros. És ha ennek dacára Bánffy az ostromlók élére áll, akkor csak azt mondhatjuk, hogy vagy akkor ismerte félre az ország állapotait, mikor kezében volt a hatalom, és megakadályozta a gyors fölemelkedést, vagy most nem ismeri az ország állapotát, midőn oly rendkívül sietetni akarja a fölemelkedést. Bánffy akkor oly felette erősen állította össze pártját, hogy a közös vámtérületet, mely ellen most harcol, keresztülvigye, hogy az Ausztriával való kiegyezést, melyet már alig akar, a parlamentben megszavaztassa. Mikor volt inkább államférfi, mikor akarta inkább az ország hasznát, akkor vagy ma, erre mindenki maga megfelelhet. De fellépése szerencsére senkire sem döntő, legfőlebb ő ellene. Hogy azonban miért kell megvitatás alá venni, az annak a sajtósági taktikának kölcsönvételében van,

melylyel tavaly az ellenzék élt, midőn a 48-as párt programját a 67-i kiegyezésből akarta kiolvasni. És miután Apponyi is ugyanígy terjeszti elő törvényt magyarázó művészetét, most háromféle Deák-hagyomány van az országban, a függetlenségi párt elferdítő, és Bánffy-Apponyi-töredék félrecsavart hagyománya, mind a kettő ellentétben az egyedül igazi Deák-hagyománnyal, melyet a kormánypárt képvisel. Ezt a nevetséges, de azért veszedelmes politikai schismát meg kell szüntetni, nehogy a választók felfogása lassanként félrecsavarodjék. A kormány és a kormánypárt feladata most tehát főleg az, hogy a tiszta Deák hagyományt mindenkor világosan és élesen kidomborítsa és az egész országban teljes erővel helytálljon érte.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Julius 20-án délelőtt folytatta a képviselőház a civilista tárgyalását.

Felszólaltak és a javaslat ellen beszéltek: Bakó József, Ráth Endre és Kecskeméthy Ferencz.

Ezután Ivánka Oszkár emelkedett szólásra. Beszédében polemizált a szabadelpárttal; szemükre vetette folytonos távolmaradásukat és konstata, hogy ezen körülményből ítélve ők sem rokonszenveznek a javaslattal.

Felszólaltak még Györgypál Domokos és Pozsgay Miklós.

Ezek is a javaslat ellen beszéltek és kijelentették, hogy nem fogadják el a törvényjavaslatot, hanem csatlakoznak az Apponyi Albert gróf által beterjesztett javaslatához.

TÁRGA.

A bögre.

Irta: Lyka Károly.

Nem tudjuk, miforra lehetett az őseim, bár koponyáját és kását teméntelen mennyiségben assák ki a tudósok. A lelkét azonban nem lehetett eddig sehonnan napvilágra szállítani, holott az ember lélek nélkül igen esonka. Mit érzett vajon őseim egyike ezelőtt negyven-ötvenezer esztendővel, amikor népes családja körében kőbicskával szeletelte föl a masztodon-sonkát? Erről óvatosan hallgat Ranke és Klaatsch, mert e tárgy könnyen költői fecsegésbe csalogathatná az egzakt tudományt. E kapacitásokkal szemben talán nincs helyén a téma feszegetése, bár izgatón érdekes. Bizonyos körülmények azonban lehetővé teszik, hogy ezen a tudomány számára hozzáférhetetlen helyen leírjuk néhány idegvágó tapasztalatukat.

Több őseimmel találkoztam ugyanis az utóbbi években. S tőlük tudtam meg azt, amit a szakemberek eddig rejtélynek nyilvánítottak. Nem is egyenest tőlük, hanem a munkásuktól. Van egy varázs-

szelencém, amely pontos felvilágosítással szolgál. Egy bögre.

Közönséges tárgy, három krajeárba került nines rajta semmi különös látnivaló, anyaga is a legprózaibb, vegyi összetétele Wartha Vince szerint Al_2O_3 , $2SiO_2$, $2H_2O$. Szóval idegen anyagokkal kevert anyag.

Bögre amely, nem készült korong segítségével, tehát egészen a gölönésér két kezének műve. Ami rajta dekoráció, az is csak úgy hevenyészve, „szabad kézzel” készült. Néhol a gölönésér a hüvelykujját benyomkodta a még friss anyagba: ott karikás mélyedések látszanak. Másutt körmehegyit nyomta bele; az csupa félholdat adott. Végül a pipaszurkálójával végighúzott egy stráfot: ez a mélyedés most úgy fogja körül a bögrét, mint egy karnerec egy puha asszonyi kezét.

E körülményes leírásból már sejti az olvasó, hogy az őseim, akiről itt szó esik, egy közönséges gölönésér, azaz fazakasmaster. Rendes adófizető polgár.

Mégis jogom van őt a régmúlt tanujaként felidézni. Ő az egyetlen ember Európában, aki ma iszt a mesterséget gyakorolja, amelyet legalább ötvenezer esztendővel ezelőtt is gyakorolt az emberiség. Sőt szakasztott azon módon gyakorolja, mint az őshajdanban.

Itt tehát nem változott a divat. A művészeti irányok és technikai vívmányok nem avatkoztak be ennek az embernek mesterségébe. Egyszer, de csak egyetlenegyszer, ütötte fel itt a fejét a szecceszó; de ez is igen régen volt, talán a bronzkorszakban, amidőn egy merész ujtó kitalálta a bögrének korongon való gyártását. Ez ellen valószínűleg élénken tiltakoztak a bronz-akadémiák, de úgy látszik, hogy az ifjuság ismert erőszakossága győzött, mert a gölönésér máig is használja a korongot. Néha-néha mégis elpártol tőle amidőn szabadon alakít, minden mechanikus készülék nélkül. Ilyen tárgyakkal egyenesen találkozunk az iparművészeti kiállításokon, ami arra mutat, hogy az őshajdanban kibőjtölte az évezredek tekintélyes számát.

Ilyen bögrém van nekem is.

Mint kezembe veszem és megsimogatom feketékerek természetét eszembe jut, az a két kéz, amely ezt a bögrét a nedves agyag-korában épp így simogatta, hogy megkapja a kellő formát. Előbb a tenyér, aztán az ujjak végigsiklottak rajta, hol erősen meg nagyon gyengéden, néhol pedig csak annyira, hogy a kéz meleg nedvessége egy lehetőséget simítson rajta. Így dolgozik az igazi gölönésér, a művészi érzésű. Formáló gesztusából sok átsiklik az engedelmesség: a gölönésér lelkének egy pár atomja költözködik a bögrébe. A magasabb művészeteknél

Julius 21-én Perczel Dezső elnökölt.

A jegyzőkönyv hitelesítése után áttértek a civilisták tárgyalására.

Lengyel Zoltán a javaslat ellen beszélt, a mire elnök a vitát berekesztette.

Ezután Kameron előadó reflektált a vita anyagára, miközben folytonos nagy zaj tört ki az ellenzéken.

Az elnök Pozsgay Miklós képviselőt rendre utasította.

Kameron az ellenzék folyton tartó nagy zajában közjogi tekintélyek nyilatkozatai alapján fejtegette, hogy az udvartartás egységes. A határozati javaslatok mellőzésével kérte a törvényjavaslatnak eredeti szövegében való elfogadását.

Ezután a záróbeszédre került a sor.

Rákosi Viktor, Apponyi Albert gróf, Rátkey László, Papp Zoltán, Bakonyi Samu indokolták meg határozati javaslatukat.

Apponyi elvi szempontból bírálta ismételtén a javaslatot, mire gróf Tisza István miniszterelnök reflektált röviden Apponyi beszédére. A javaslatra névszerű szavazás kéretett, mit az elnök más napra tűzött ki.

KÜLFÖLD.

Az orosz-japán háború.

Tokióból jelentik: A Takisimamaru nevű gőzös délben Morozanba érkezett, miután az orosz vladivosztoki hajóraj átkutatta. A gőzös jelenti, hogy az orosz hajóhad utját teljes erővel déli irányba folytatta, mintha Szingaru felé akart volna menni. Lehetséges, hogy ez csak esel a japán hajók felkutatására. A második hadsereghez beosztott katonai attasék ma este elutaztak és szombaton hajóra szállnak Moji felé.

A japánok most arra szorítkoznak, hogy elfoglalt hadállásaikat megerősítsék és addig szünetel az ostrom Port-Arthur ellen.

A japán hadihajók erősen üldözőbe vették az oroszok vladivosztoki flottáját.

Az ellenzék lelkiismerete.

Ma jelent meg Hiercnyim kereskedelemügyi miniszter rendelete, mely a vasuti hivatalnokok új fizetéseit lépteti életbe. Ha a vasuti hivatalnokok az öröm érzelmével olvassák is ezt a rendeletet, ha a felemelt illetményekben csak most részesülnek, melyeknek kifizetésére oly sokáig kellett várniuk, lehetetlen, hogy meg ne emlékezzenek arról, hogy mennyivel hamarabb részesülhettek volna már ebben,

ezt érzésnek nevezik, de a szegény gölöncsért kevesen taksálják ily magaslatokra.

A gölöncsér aztán odatartja a művét az ég ellenébe vagy az ablak ellenébe. Most látja, hol kell egyet lendíteni a körvonalon, a silhouetten. És meg-lendíti azt a vonalat. Azután forgatja, hogy minő prűfít mutat erről meg arról az oldalról. Nem kaja, nem pupos-e? Ha baj esett a vonalon, az a simogató ujj addig simogatja, amíg helyessé lesz. És simogatja szeretettel, mintha az a sárga anyag a gyermeke szöke haja volna. Simogatja szeretettel, elnéző, szeliden javító békétüressel, akár a jó szüle. Egész lelkével résztvesz a bögre megszületésében. Ő az örömapa. Az ő gyermeke ez a kis feketeség. Rajta van a családi hasonlatosság, mert ezt csak Pintér József uram formálja így. Belő van zárva a szeretete a gondossága. Tehát a szíve Sőt belő van zárva a pere hevülése vagy nembánomsága, a pityókossága vagy komolysága, a csalafintasága vagy józon becsülete. Az engedékeny, puha anyag minden lehetni nyomot fölvesz magára. Fotográfia, sőt élet-rajz. De leginkább jellemrajz. Minden bögre, amely így készül, cserébe vájt okmány egy emberi lélekről, akár Intimina sumir agyagtáblája.

Igy formált az ősemlék is, akinek ötvenezer éves cserepeit most ásoztatja ki a tudomány. Ő is ezt a munkát végezte, még pedig betű szerint így. Egy körmfeketőnyivel sem másképpen. Amikor a nyirkos anyag a keze közé került, épp így szikrázott

mennyivel hamarabb használhatták volna fel üdvö-sen a pénzt családjuk érdekében, mennyi buslakodást, szűkölködést megtakaríthattak volna. És egyuttal meg fognak emlékezni arról, hogy voltaképpen ki-nek köszönhetik a rendkívüli késedelmet. Hisz már a Széll-kormány alatt nemcsak tervezték a fizetés emelést, de már a tómat is kidolgozták és senki más nem késleltette, nem akadályozta meg azt, mint hazafias ellenzékünk, mely mindig azzal di-csekszik, hogy ő képviseli a magyar népet le egész a legszegényebb rétegekig, hogy csak egyedül neki van meg az a becsületes akarata, hogy a népnek nemzeti és gazdasági kívánatai kielégíthetők. És épp ez az ellenzék nem cáfolja meg azt a vádat, melyet a magyar tisztviselők minden részének fog-a van az arcába vágni, hogy csak az ellenzék okozta azt, hogy a magyar nép itélete a nemzeti kötelmé-nyek tárgyában egy ideig megzavartott, hogy a nemzet minden rétegének gazdasági haladása nem-csak késedelmet, hanem súlyos kárt is szenvedett. A mit az egész obstrukciós hadjárat elért, a legtá-volabbról sem áll helyes arányban ama roppant károkkal, ama nagy gazdasági gyöngöléssel, melyek-nek a magyar népet az obstrukció kitétte. És egy-általán mi újat értünk el? Semmi mást, mint amit a Széll-kormány már az első katonai javaslat be-nyújtásakor megígért és ami ama férfiak elhatáro-zottsága mellett, kik ez ígéretekért helytálltak, lépésről-lépésre anélkül is kivitelhez jutott volna. Csak az az egy nem történt volna, hogy a nép esztét elkábitották, hogy a polgárokat felizgatták, hogy őket felbujtogatták volna arra, hogy azután nyulja-nak, ami addig lehetetlen volt. E helyett azonban Magyarországnak reades költségvetése lenne, számtalan termékeny javaslat már le lenne tárgyalva, a tervezett reformok egész serege törvénynyel vagy rend leti uton végre lenné már hajtva, azt is tud-nánk már, hogy állunk Ausztriával szemben a ki-egyezésre vonatkozólag és a kereskedelmi szerződés-ek kötéséhez szükséges nemzetközi tárgyalások roppantul egyszerűsítették és megkönnyítették volna. Ha az ellenzék örvend a diadálnak, hogy mindezt megakadályozta, azt a diadalt a legkevésbé se ki-esinyítsük, sőt talán fokozhatjuk az által, hogy a mai rendelettel életbe lépő törvényjavaslatot is inkább birkózva kellett az ellenzékétől kioroszakolni, mint annak megvalósításához komolyan hozzájárult volna. Ezért a magyar nép köszönetét épp úgy meg-érdemli általában, mint a hivatalnokokat és a vasuti tisztviselőket is, és ezért érthető, ha ez az ellenzék most azt is hazafias eszelekedetnek tartja, hogy az országgyűlés működését hosszú időre egyáltalán meg-bénítja. Ha most teljesen nyugodt a lelkiismerete, az ország lelkiismerete annak idején majd elég ha-gosan hallatja magát, a magyar nemzet mindvilágo-sabbán látja ennek az ellenzéknek az értékét.

belé a lelke, a kedélye, a jelleme. Minden ugy történt itt akkor is, mint ma a gölöncsér-műhelyben. Akkor is más volt az ember, mihelyt a nyirkos anyag formáló kezei közé került, mint egyébb idők-ben. Akkor is a munka szelid lázat érezte, a terem-tés gyönyörűségét, valóságos anyag-inspirációt. Ak-kor is tudta, amit formál, az valami különleges érték, amelynek atyafiságos becsé is van. Akkor is élvezett az ujjá puha hegye, amidőn végigsiklott a bögre-testen, akkor is akaratossal lendüléssel nyomta, terjen-gette a puha matériát. Az én gölöncsérem és az ő-gölöncsér egy. Semmi észrevehető különbség nincs köztük. A munkáik is tökéletesen egyformák.

Ha e mellé a kis fekete bögre mellé odafekte-m a világtörténet tíz vastag kötetét: akkor kél a respektusom. Minő semmi ez a tíz kötet, ami tele van mulással, elhamvadsággal s minő nagy ez a bögre, amelyen számtalan övezetek mit sem változ-tattak.

Kell, hogy több legyen ebben a bögrében, mint az a vegyi formula, amelyről a cikkem elején írtam. Ha kissé elgondolkozom rajta, rá is jövök. Az van ebbe a kis fekete bögrébe, zárva, a mi változatlan kinése az emberiségnek s ami az egyetlen örök és állandó, amióta ember lett s ember lesz a föld vidé-kein. Ez a mindenek felett szuverén és örök urál-kodó talán a művészet.

IRODALOM.

A „Budapesti Ujságírók Egyesülete” segély-alapja javára egy Almanach ad ki, melyben 100 magyar író munkája fog megjelenni és 25 neves festőművész festményei, mint különálló műmellékletek lesznek a műben. Az Alma ach igazán szemot és lelket gyönyörködtető nagy albumalaku díszmű lesz. Ára 5 forint. — Megrendelések a „Budapesti Ujságírók egyesülete Almanachja” kiadóhivatalához küldendők Budapest, VII. Károly-körut 9. Mutatól közöljük Lyka Károly fenti cikkét, melyet az Almanach számára írt.

Felhívás előfizetésre.

Az új évnegyed alkalmából előfizetésre hívjuk jól városunk és vidéke közönségét s általában a székelység barátait.

Két évtizednél több ideje már, hogy a „Székelyföld” mint a szabadelvű eszmék hirdetője, az országos szabadelvűpárt egyik vidéki organuma, a székelység közmívelődési és közgazdasági érdekeinek szolgálatára megalapított s e hosszú időn keresztül, ha szerény esz-közökkel is, de mindig becsületes igyekezettel töreked-tünk arra, hogy igénytelen, de hazafias munkásságunk-kal olvasóink bizalmát kiérdemljük. Hogy mennyire sikerült ez, nem a mi feladatunk megítélni. Részünk-ről, a már 23 éves multra való visszatekintéssel, kedves kötelesség annak kijelentése, hogy a mi sikert folmutat-hattunk abban jelentékeny része van lapunk t. olvasó-közönségének és munkatársainak, kik anyagilag és szellemileg támogatják lapunkat. A midőn ezt hálás szívvél konstatáljuk, egyuttal bizalommal kérjük az új évnegyed alkalmából ismételtén a szíves támogatást.

Igen igen ohajtanók nagyobb terjedelművé tenni, magasabb színvonalra emelni lapunkat, mert ezt, — erezzük, — a székelységnek hova tovább mind jobban növekedő bajai is megkövetelnék. De ezt csak azon esetben tehetjük, ha lapunkra minél többen előfizetnek. Lapunk előfizetési díja jövőre is marad a régiiben.

Negyed évre: 2 korona 50 fillér.

Fél évre: 5 korona.

Egész évre: 10 korona.

Ismételtén kérjük a t. közönség becses pártfo-gását.

Kézdivásárhely, 1904. július hó.

Vajna Károly, Ifj. Jancsó Mózes,
felelős szerkesztő. kiadó lapfuttató.

NAPI HIREK.

— Áthelyezés. Wolf Károly kézdívasárhelyi r. kath. főgimnáziumi rajztanár hasonló minőségben Csiksomlyóra, helyébe pedig Kézdivásárhelyre Nagy Dénes csiksomlyói főgimnáziumi rajztanár helyezte-tett át.

— Kinevezések. A király dr. Endes Miklós kolozsvári ügyészségi alügyészt a csikszentmártoni járásbíróvá, Jeney László zegerszárdi ügyészségi alu-gyészt a csikszederdei ügyészsé, dr. Ludvig Alfréd erzsébetvárosi törvényszéki aljegyzőt a fogarasi, dr. Simon Antal erzsébetvárosi törvényszéki aljegyzőt a kőhalmi és dr. Horváth József hidalmási járásbíró-sági aljegyzőt a nagyilondai járásbírosághoz albi-rákká kinevezte.

— Az ev. ref. egyházkerület zsinati válasz-tásai. Az erdélyi ev. ref. egyházkerület zsinati kép-viselő választásainak eredményét most állítja össze a szavazatszedő bizottság. A fő- és középiskolák felterjesztése szerint a theologia fakultás és a tanító-képezde részéről Kenessey Béla a theol. igazgatója rendes, Nagy Lajos tanítóképezdei igazgató póttagul választatott meg. A középiskolák szavazata értelmé-ben dr. Török István, a kolozsvári kollégium igazgatója rendes, Fogarasi Albert pedig póttaggá választatott meg. Az egyházkerületben leadott szavazatok ered-ményének összeállításra most van folyamatban. A jelöltek száma itt 36. Az üresedésben lévő ta-sági helyekre a hivatalos, független és más forgalomba hozott névsor jelöltjei együttvé, mintegy 150—200-an pályáztak. Az egyházkerület szavazatának eredménye közül a marosi egyházkerület jelöltjei közül Kenessey Béla, Bartha Lajos, Dézsi Gyula, Bartha Dezső,

Ravasz János, Sándor János, Lénárt József, Pokoly József, Simó Lajos, Zeyk Dániel, Mezey Albert, Lészai Ferenc, dr. Kolozsvári Sándor, Bedőházi János rendes tagok. — Elekos Viktor, Nagy József, Kövér András, Bodor János, Tóthfalussy József, br. Wesselényi Miklós, Gáspár János, dr. Sebest Dénés, Gyárfás Endre, Somogyi István póttagok kerültek ki győztesen a választásból.

— **Slójd tanfolyam megnyitása.** A kézmunkára nevelő Országos Egyesület által rendezendő kézmunka (slójd) tanfolyam megnyitása f. hó 25-én hétfőn 11 órakor lesz az állami elemi iskolák tornasarnokában. — Tanügybarátokat és érdeklődőket szívesen lát az igazgatóság.

— **Aratógép próba.** A legújabb „Continental” marokrakó aratógép működését az „Erzsébet” árva-leányház alkotmányos tagján f. hó 29-én fogja bemutatni a Baicher féle gazdasági gépgyár megbízottja. A munkálattal az érdeklődő gardák megtekinthetik a szükséges felvilágosításokat megszerezhetik, díjtalanul hasznos ismeretre tehetnek szert. Ajánljuk a gazdaközönség figyelmébe.

— **A kásonjakabfalvi fürdőn** üdülő vendégek idei július 31-én már hatodikszor fogják megtartani a Petőfi Sándor halála évfordulójának emlékére vonatkozó ünnepséget. Az ünnepség délelőtt 10 órakor isteni tisztelettel veszi kezdetét, azután változatos és érdekes műsor szokott lenni s végül közeledik, melynek folyamán a Petőfi serleggel emlékbeszédet tart az ünnepi szónok. Ajánljuk a felrándulni szokott helyi és vidéki közönség figyelmébe.

— **Székely vasutak.** A beruházási költségen folyományaképpen kiépítés alá kerülnek az erdélyi részekben a székely körvasutak. Ezek befejezését közelebb a Sepsiszentgyörgy—Mádéfalva—Cs. Gyimes határállomásokkal bíró, már a 90 es években kiépített szakasznak s Szászrégentől kezdődőleg összekapcsolatnak Mádéfalvával. Az építés teljes mérvben igyekszik a székely megyék közlekedési viszonyain segíteni. Az egész vonal elsőrendű vonal lesz, sőt a jelenben másodrendű alépitményen fennálló Sz. Kocsárd—Marosvásárhely és Marosvásárhely—Szászrégen végállomásokkal bíró pálya is elsőrendűvé lesz átépítve. Az egész pálya vonalán a m. v. kezelésében futó első osztályú vonatkezelés fog eszközöltetni. A Szászrégen—Déda közt épülő első vonalszakasz építése céljából e hónap 9-én tartották meg a hivatalos versenytárgyalást. A versenytárgyaláson ajánlatot adtak be a budapesti építcegek legjobbjai, a mely körülmény a vállalkozási kedv lendületéről tesz tanúságot. Az ajánlatok eredménye a következő volt: Lábas Gyula 1,475.664 kor., Tauffer Imre 1,179.188 kor., Mangold I. 1,100.562 kor., Rauch Árpád és Fekete I. 1,174.076 kor., Popper István 1,167.886 kor., Pallos Ármán 1,165.877 kor., Deutsch Salamon 1,189.465 kor., Bernstein és Káldor 1,171.985 kor., Somlyó, Mende, Fábán 1,091.398 kor., Szilárd és Weil 1,186.916 kor., Kiss Jenő 1,214.037 kor., Grünhut és Szilárd 1,204.317 kor., Mandel, Hoffmann, Quittner 1,224.590 kor., Blau és Kolozs 1,299.556 kor., Fuchs Gyula 1,251.032 kor., Gregersen és Flai 1,267.677 kor., Hoffmann és Lehne 1,167.990 kor., Linauer és Braun 1,278.880 kor., Weisz Mihály s Vallerstein 1,148.664 kor. Az ajánlatok szerint a legolcsóbb Somlyó, Mende, Fábán, utánna következnek Mangold I., Weisz Mihály és Wallerstein, 1,158.664 kor. Az ajánlatok szerint a legolcsóbb Somlyó, Mende, Fábán, utánna következnek Mangold I., Weisz Mihály, Wallerstein, Pallos Ármán, Pupper István, Hoffmann és Lehne, Taffler Imre, stb. A megépítés alá kerülő vonalszakasz 26 kilométer hosszú, s így tekintve, hogy a 1,200.000 kor. az építési összeg közép magassága, egy kilométerre ca 4000 korona esik amely összeg nem mondható drágának. A megépítendő vonalszakasz a m. v. folyóvetele alatt lesz kiépítve, így tehát gondoskodva lesz arról, hogy az műszakilag kifogás alá ne essék. A székely körvasutak kiépítése három szakaszban lesz eszközölve. Az első a most építés alá kerülő, Szászrégen—Déda közt elhúzó vonal, a második a Mádéfalvától kiinduló és Gyergyószentmiklós felé vonuló 40 kilométer hosszú szakasz, a harmadik a közbeeső és így a leghosszabb vonalszakasz. Az első két szakasz a célból építetik meg különállóan, hogy azok segítségével megkönnyíthessék a harmadik, a forgalmi eszközökkel távolabb eső vonal megépítését.

— **Tisza Kálmán szobra.** Nagyváradról jelentik, hogy a Tisza Kálmán szobrának gyűjtését

rendező-bizottság most becsátja ki a gyűjtőleveket. Az ívek felhívását Hegyesi Márton, a biharmegyei szabadelvűpárt egyik elnöke szövegezte. Az adományok a gyűjtőlevelekkel együtt a Nagyváradon székelő biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbankhoz juttatandók el és pedig legkésőbb ez év végéig.

— **Egy brassói orvos tanulmánya.** Hübber Frigyes, brassói orvos hosszas kísérletezés után olyan hallókészüléket talált fel, mely — ha alkalmazhatósága a gyakorlatban is beválik — mindenesetre korszakalkodó haladást jelent a fülgyógyászat terén. A hallókészüléknek sajátos tulajdonsága az, hogy a benne működő villamos áram, segítségével a hang nem, mint rendesen a levegő, hanem a koponya csontok és fogak rezgése útján jut az agyba. E készülék kiváló eredménnyel alkalmazható a fül külső vagy belső részeinek megbetegedésénél, de feltételezi azt, hogy a labirinth és a halló ideg egészséges legyen. Ezenkívül mint gyógyító szer hat a hallóideg visszafejlődése ellen is, mivel az ideget izgatta fokozott működésre ingerli. A készülék egy gomb megnyomása által jön működésbe miáltal a gépen levő villamos-telep elektromos áramot becsát a mikrofonba, miáltal a hang a csontok rezgésének közvetítése útján a hallóideg vezetésével az agy tudomására jut. A telep árama bizonyos időközökben — csekély költséggel — felújítható.

— **Vasárnapi munkaszünet a fürdőhelyeken.** A kereskedelemügyi miniszter rendeletet becsátott ki, mely szerint fürdőhelyeken az ipari és kereskedelmi üzletekben az előírás és házhozszállítás, a mennyiben e célra az 1903. évi június 13-án kelt rendelet hosszabb időt nem állapít meg, vasárnapokon és Szent István napján a fürdőidény tartama alatt déli 12 óráig végezhető. E rendelet kihirdetése napján azonnal életbelép.

— **Fürdői kedvezmény közigazgatási tisztviselőknél.** Buziás fürdő igazgatóságának értesítése szerint a Törvényhatóságokhoz tartozó összes tisztviselő, altisztek, nemkülönb az összes községi és körjegyzők, ugymind az összes felsoroltak családtagjai 1904. évtől kezdve minden fürdő idényre; és pedig május 15-től június végéig, augusztus 15-től szeptember hó végéig a fürdőárakból (a moórfürdők kivételével) 55% a fürdő kezeléshez tartozó lakások árából 30% kedvezményben részesülnek. Minden tisztviselő és alkalmazott ki ezen kedvezményt igénybe venni óhajlja, tartozik közvetlen főnökétől vagy előjáróságától egy blyegtelen, de hivatalos pecséttel ellátott igazolványt felmutatni, — melyben hivatalos minősége és családi állapota bennfoglaltatik, — hogy a kedvezmény a családtagokra is kiterjedhet legyen.

— **Székely fiuk felvétele ipari pályákra.** Háromszék vármegye méltóságos főispánjától vettük a következő felhívást. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara székely fiuknak ipari pályákra való elhelyezését ezévből újból folytatni szándékszik, miért is az ez iránt érdekelt szülők tájékoztásul az alábbiakat közlöm. Elhelyezést nyerhet ezuttal a vármegyéből 15-20 székely fiu, akik 13-évet betöltöttek és 16-évet meg nem haladtak, amellyel tesztileg fejlettek és legalább 4 elemi osztályt jó sikerrel végeztek. A kérések a vármegye főispánjához ez évi augusztus hó 10-éig elküldendők. A kéréshez egyelőre mellékelni kell a keresztlevelet és iskolai bizonyítványt. A kérésben megjelölendő a mesterség, amit a folyamodó fiu tanulni akar. Tájékoztásul ezuttal is megjegyezni kívánom, hogy a kamara csak magánipari műhelyekbe helyez el fiukat, akik állami gyárakba akarunk menni, azok most ne folyamodjanak. Háromszék vármegye iparfejlesztő bizottsága nevében Sepsiszentgyörgyön, 1904 július 15-én Gróf Haller János főispán, elnök.

— **Vállalkozók figyelmébe.** A magyarbodzai m. kir. méltókvámbíró és pénzügyőrség elhelyezésére szolgáló kinestári épületében szükségessé vált tatarozási munkálatnak biztosítása céljából a mire Ezerkilencszáznegyvenkettő (1942) korona 35 fillér hitel engedélyeztetett folyó évi július hó 25-ik napján délelőtt 9 órára alólt m. kir. pénzügyigazgatóság főnöki iroda helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet. Felhívja a versenyezni óhajlókat, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó ajánlatukat (az ajánlati költségvetéssel együtt) a kitűzött nap délelőtti 9 óráig a m. kir. pénzügyigazgató, vagy pénzügyigazgató helyet-

teshez annál is inkább adják be, mivel a később érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az ajánlatához az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költség összeg 5%-át kitevő bánatpénz, vagy a bánatpénznek egy állami pénztárnál történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó. A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és feltételek a pénzügyigazgatóság főnöki irodájában a rendes hivatalos órákban napoként megtekinthetők.

KÖZGAZDASÁG.

Vedekezés a takarmányhiány ellen.

Az idei nagy szárazság a takarmánynövényekre olyan káros hatással volt, hogy vidékenként nagy takarmányhiány következhet be, ha az ellen a lehetőség szerint nem védekezünk.

A takarmányhiány ellen a legtöbb gazda úgy vél segíteni, hogy csökkenti állatainak számát, ezzel azonban magának okoz kárt, mert az években át felszaporított állomány kisebbitésével csökken a trágyamennyiség és így talajának termőereje, a takarmányhiány következtében pedig oly sok állat kerül a piacra, hogy az eladó állatokat olcsó áron kell elvesztegetni. Ezért nem az állatok számának csökkentésével kell a szárazság következtében beállott takarmányhiányt segíteni, hanem minden eszközt fel kell használni arra, hogy a mennyire az még a tél beálltaig lehetséges, biztosítsuk az állataink kitélésére szükséges téli takarmányt.

Hogy ezt tehessük, arra kell törekednünk, hogy: 1. a zöldtakarmányozás idejét ősszel minél hosszabb ideig kinyújtsuk és a téli takarmánykészletet növeljük; 2. olyan növényeket termeljünk, melyekkel lehetséges jövő év tavaszán a zöldtakarmányozást minél korábban megkezdeni és 3. a téli takarmányozás céljaira minden olyan anyagot, melynek takarmányértéke van, felhasználjuk.

Feltéve tehát, hogy a nyár folyamán elegendő csapadék lesz, a zöldtakarmányozás ősszel kinyújtható, illetőleg a téli takarmánykészlet növelhető tarlónövények termesztésével, minő a csalamádé, mohar, köles, pohánka, mustár, csibehur, tavaszi aorsó és az őszi árpa.

A csalamádé (sűrű kukorica) július hó közepéig vethető és ha a talaj esőt kap, gyenge közép-termetű adhat. Vetésére olyan területet kell kiválasztani, melyre csak jövő év tavaszán kerül más termés. Lehetőleg gyorsan fejlődő korai tengerit (cinquantino, pignoletto alsutói vagy székely) vessünk ezen célra oly módon, hogy a tarlót közep-nyelven felszántva, elboronáljuk és a csalamádét 30—40 centiméter sortávval elvetve, vetés után hengerezünk. A mint a csalamádé kikelt, boronálnunk kell és később egyszer lókapával megkapálnunk. Rendes körülmények között nem célszerű a csalamádé széles sortávval való vetése, de ilyen késői vetésnél szükséges ez, hogy a talajban rendelkezésre álló kevés nedvesség dacára is fejlődni tudjon a csalamádé.

Ezen csalamádé zölden etethető, ha pedig termésből főlöslég van, az a téli takarmánykészlet kiegészítésére használható fel, vagyis a zsombolyai eljárás szerint eltehető a télre.

A zsombolyai eljárás szerint elrakható a csalamádé oly módon, hogy a földszínen kezdjenek egy 4—6 méter széles, tetszés szerinti hosszúságú kazlat, melynek fenekébe száraz izéket vagy szalmát raknak, a zöld csalamádé azután rendes módon kazaloztatik és a midőn a kazal 4 méter magas, tetejét kevés szalmával befedik és a mint az összerakott takarmány annyira felmelegedik, hogy belényulva melegséget kézzel nem bírjuk elviselni, 30—40 cm. földréteget rakunk a tetejére. A leföldelés olyan módon történhet, hogy a kazal mellé üres szekert állítanak, erre deszkákat raknak és a földet egy munkás a bedeszkázott szekérre, egy másik pedig innen a kazalra dobja. Előbb a földnek felét rakjuk a kazalra és ha néhány nap múlva az leülepedett, földdobjuk rá a többi földet is úgy, hogy a felülete domboru legyen és az esővíz könnyen lefolyhasson róla.

A zsombolyai eljárással nemcsak a csalamádét, hanem más takarmányt is eltehetünk télre, a melyet zölden már nem etethetünk fel és az őszi esőzések miatt szénává nem szárithatunk.

(Folytatása következik.)

Hirdetések.

Eladó ablakok és ajtók!!

Használt, de jókarban levő ablakok, ablaktokok, zsaluk, és ajtók — építés következtében **jutányos árban**

ELADÓK.

Értekezni lehet **Ifj. Jancsó Mózes** nyomdatulajdonossal Kézdivásárhelyen.

Örök áron eladó, esetleg 6-9 évre haszonbérbe adó

BIRTOK.

Háromszék megyében, f.-csernátoni határban, 65 k. hold tagosított tehermentes prima szántó-föld, 9 hold szénarét, 47 hold első osztályu csereerdő, két lakó belső telek, gazdasági épületekkel és finom gyümölcsfakkal, a kertek fásítva.

Felvilágosításokat ad a tulajdonos:

ÖZV. KOVÁCS KÁROLYNÉ

KOLOZSVÁRT, Trefort-utca 19. szám.

(104. 2-12.)

A „Székelyföld” kiadóhivatala.
A székelyföld legdusabban felszerelt nyomtatvány raktára.

IFJ. JANGSÓ MÓZES

Kézdivásárhelyt a „Jancsó“-féle gyógyszerár mellett.

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papír, írószér, és könyvkereskedése

*Mindennemű szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * **

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb bálí, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi ércbetűkkel — melyek a szallagról soha le nem hullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

Butorraktáromban mindig állandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkoszikat, ablak garnisokat, hajlitott és préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és étszekerényeket, ebédlő és heverő diványokat, matracokat stb., stb., melyek saját felügyeletem alatt házamnál készülnak, rendkívüli olcsó áron árusítok el.

Legszebb és legalkalmasabb névnapi és alkalmi ajándékok ajánlok arekép és levelezőlap albumokat, emlékkönyveket dus választékban, remek kivitelben.

Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzerszények, dohány-, cigaretta-, szivar- és névjegy-tálcák. Fűsük, bajuszkefék.

Szemüvegek, evikkerek, hegedű hurok, óraláncok, olvasók, zsebtűkrök, zsebkések, borotvák stb., stb. nagy választékban kaphatók.

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és álmoskönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tanzserek és naptárok dus választékban.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartósabbakká válnak.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland-cementet ajánl olcsó áron a

BRASSÓI PORTLAND-CEMENT-GYÁR

Brassóban; Kézdivásárhelyt kapható: K. Csiszár József utóda **Szabó Lajos** urnál.

70. 25-30.

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyt.